

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ В ГАЛУЗІ

підготовки _____ **магістра** _____
(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ **С6 Географія та регіональні студії** _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Регіональний розвиток і просторове
планування _____
(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Силабус нормативного освітнього компонента «Методологія і організація наукових досліджень в галузі» підготовки магістра галузі С Соціальні науки, журналістика та інформація спеціальності С6 Географія та регіональні студії за освітньо-професійною програмою Регіональний розвиток і просторове планування.

Розробник: Фесюк В. О., завідувач кафедри фізичної географії, д. г. н., проф.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

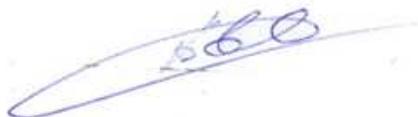

Пугач С. О.

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри фізичної географії

протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

(Фесюк В. О.)

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Денна/заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна/заочна форма навчання	Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика та інформація Спеціальність: С6 Географія та регіональні студії Освітньо-професійна програма: Регіональний розвиток і просторове планування	Обов'язкова
Кількість годин/кредитів 180 год./ 6 кредитів		Рік навчання – 1
		Семестр – 1
ІНДЗ: с		Лекції – 36/10 год.
		Практичні (семінари) – 32/8 год.
		Лабораторні – 0 год.
		Самостійна робота – 100/140 год.
Мова навчання		Консультації – 12/22 год
	Форма контролю: екзамен (1 семестр)	
		Українська

Інформація про викладача

Викладач	Фесюк Василь Олександрович
Науковий ступінь	Доктор географічних наук
Вчене звання	Професор
Посада	Завідувач кафедри фізичної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/Фесюк_Василь_Олександрович
Телефон	+380996356494
e-mail	vasyl.fesyuk@vnu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожен понеділок 16.35-17.55, аудиторія С-609
Дистанційний курс на платформі Moodle	http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=802

Анотація освітнього компонента

ОК „Методологія та організація наукових досліджень в галузі” належить до переліку нормативних. Ознайомлює студентів із методологічними засадами наукових досліджень, організації їх проведення та методології використання їх результатів. Формує розуміння суті наукового дослідження та його основних принципів, уміння формулювати мету, визначити завдання, об'єкт, предмет, підібрати адекватні та ефективні методи дослідження. В результаті вивчення даної дисципліни студенти набувають здатності встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між розвитком об'єкта наукового дослідження та отриманими результатами наукових досліджень.

Пререквізити

Студенти повинні мати загальні знання з географії та інших наук про Землю, інформаційних технологій та ГІС.

Постреквізити

Просторовий аналіз та ГІС, Геоекологічне обґрунтування просторового планування.

Мета й завдання освітнього компонента

Мета – формування у магістрів сучасного наукового світогляду, вироблення навиків проведення науково-дослідницької роботи.

Основними завданнями є:

- оволодіння основними поняттями і категоріями методології наукового дослідження;
- оволодіння принципами та методами наукових досліджень в галузі знань;
- оволодіти вмінням визначати об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження;
- оволодіння знаннями про етапи наукового дослідження;
- оволодіти вмінням формулювати і перевіряти наукові гіпотези;
- оволодіти вмінням формувати комплекс методик для дослідження обраного предмету;
- навчитись збирати емпіричні дані;
- оволодіти вмінням проводити обробку та інтерпретацію емпіричних даних;
- навчитись оформлювати наукові звіти;
- формування вміння представляти результат дослідження на наукових конференціях і семінарах.

Результати навчання (компетентності)

До кінця навчання студенти набудуть такі компетентності:

Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері географії, природокористування міського та регіонального розвитку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог (ІК).

Загальні компетентності:

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 1);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 2);
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 3);

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність до використання законів, теорій, концепцій і парадигм сучасної географії, історії розвитку географічних досліджень та ідей для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації (СК 1);
- здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації (СК 2);
- здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку (СК 3);

- здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування (СК 6);
- здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму, оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку (СК 7);
- здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців (СК 8).
- здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти на засадах компетентнісного підходу (СК 9).

У здобувачів вищої освіти будуть сформовані наступні результати навчання: застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації (ПР01); оцінювати результати власної роботи, демонструвати вміння працювати в команді (ПР02); здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах (ПР04); вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень (ПР05); застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку (ПР06); брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня (ПР07); здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки (ПР08); проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоecологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг (ПР09); оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоecологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму (ПР11); планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень (ПР12).

Вивчення освітнього компоненту формує наступні soft skills: критичне мислення, аналітичні здібності, комунікація, робота в команді, організаційні навички, креативність, адаптивність, інформаційна грамотність, етична відповідальність, презентаційні навички.

Структура освітнього компонента для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Самостійна робота	Конс.	Форма контролю*/ Бали
Змістовий модуль 1. Методологія в науковому дослідженні: загальні засади та принципи						
Тема 1. Вступ.	14	2		12		ДС, Т
Тема 2. Методологія і методи наукових досліджень	24	4	6	12	2	ДС, Т/5
Тема 3. Організація наукової діяльності в Україні та інших державах	24	6	4	12	2	ДС, Т /5
Тема 4. Технологія наукового дослідження	24	6	4	12	2	ДС, Т/5
Модульна контрольна робота № 1						КР/15
Разом за змістовим модулем 1	86	18	14	48	6	30
Змістовий модуль 2. Обробка та представлення наукових даних.						
Тема 5. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	20	4	4	10	2	ДС, Т/5
Тема 6. Оформлення і захист магістерської роботи	18	4	4	10		ДС, Т/5
Тема 7. Пошук інформації у процесі наукової роботи. Перспективи застосування штучного інтелекту в наукових дослідженнях в галузі географії	18	4	2	10	2	ДС, Т/5
Тема 8. Інтелектуальна власність у науково-технічній діяльності. Впровадження принципів Open Science в сучасній науці	18	2	4	10	2	ДС, Т/5
Тема 9. Створення та управління проектами	20	4	4	12		ДС, Т, ІНДЗ/5
Модульна контрольна робота № 2						КР/15
Разом за змістовим модулем 2	94	18	18	52	6	40
В т.ч. ІНДЗ						30
Усього годин	180	36	32	100	12	100

Структура освітнього компонента для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Самостійна робота	Конс.	Форма контролю*/ Бали
Змістовий модуль 1. Методологія в науковому дослідженні: загальні засади та принципи						
Тема 1. Вступ.	21	2		17	2	ДС, Т
Тема 2. Методологія і методи наукових досліджень	21	2		17	2	ДС, Т/5
Тема 3. Організація наукової діяльності в Україні та інших державах	21	2		17	2	ДС, Т /5
Тема 4. Технологія наукового дослідження	26		2	20	4	ДС, Т/5
Модульна контрольна робота № 1						КР/15
Разом за змістовим модулем 1	89	6	2	71	10	30

Змістовий модуль 2. Обробка та представлення наукових даних.						
Тема 5. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	20	2		14	4	ДС, Т
Тема 6. Оформлення і захист магістерської роботи	18		2	14	2	ДС, Т/5
Тема 7. Пошук інформації у процесі наукової роботи. Перспективи застосування штучного інтелекту в наукових дослідженнях в галузі географії	18		2	14	2	ДС, Т/5
Тема 8. Інтелектуальна власність у науково-технічній діяльності. Впровадження принципів Open Science в сучасній науці	17	2		13	2	ДС, Т/5
Тема 9. Створення та управління проектами	18		2	14	2	ДС, Т, ІНДЗ/10
Модульна контрольна робота № 2						КР/15
Разом за змістовим модулем 2	91	4	6	69	12	40
В т.ч. ІНДЗ						30
Усього годин	180	10	8	140	22	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо

Завдання для самостійного опрацювання

1. Система наукових знань
2. Теорія, гіпотеза, поняття
3. Класифікація наукових методів дослідження.
4. Наукова діяльність.
5. Постановка (виникнення) проблеми.
6. Побудова гіпотез і застосування їх.
7. Створення та впровадження нових методів дослідження, які спрямовані на доведення гіпотез .
8. Узагальнення результатів наукової діяльності.
9. Теоретичні та методологічні принципи науки
10. Поняття про гносеологію.
11. Поняття про наукові категорії.
12. Функції наукової теорії
13. Наукова ідея та її розвиток:
14. Роль і значення наукових ідей у дослідженнях.
15. Види та ознаки наукового дослідження
16. Фундаментальні наукові дослідження.
17. Прикладні наукові дослідження.
18. Місце методології у розвитку науки:

- 19.Зміст поняття метод.
- 20.Зміст поняття методологія.
- 21.Зміст поняття методика.
- 22.Класифікація методів наукового дослідження:
- 23.Філософські методи та її роль у науковому пізнанні:
- 24.Методи емпіричного дослідження:
- 25.Методи теоретичного дослідження:
- 26.Правове регулювання розвитку науки в Україні:
- 27.Пріоритетні напрямки прикладних наукових досліджень:
- 28.Структура державних наукових установ:
- 29.Технологія наукового дослідження:
- 30.Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези.
- 31.Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження.
- 32.Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень.
- 33.Оформлення звіту про виконану науково-дослідну роботу.
- 34.Етика наукового дослідження:
- 35.Основні принципи та норми етики науки.
- 36.Практичне використання етичних принципів у науковій діяльності студентів.
- 37.Плагіат та засоби його пошуку.

ІНДЗ

Індивідуальне науково-дослідне завдання – за темою свого наукового проекту підготувати грантову заявку для участі в конкурсі проєктів «Interreg Польща-Україна 2021-2027» скориставшись Програмою SFC2021 INTERREG.

Заявка готується з використання ПЗ CN Generator. Після завершення внесення всієї необхідної інформації на останній вкладці ПЗ потрібно натиснути кнопку Validate. ПЗ перевірить коректність заповнення усіх полів. Після цього натискається кнопка Generate, відбувається генерація електронної форми заявки в форматі pdf. Роздрукований файл здається і оцінюється. Максимальна оцінка становить 10 б.

Методи та форми навчання

Словесні методи: лекція, пояснення, розповідь, бесіда: відбувається з використанням традиційних засобів навчання у поєднанні з засобами ІКТ.

Наочні методи: мультимедійні презентації.

Практичні методи: розв'язування задач з професійно-орієнтованим змістом.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації: дискусії і диспути, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Методи контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, дискусія, модульний контроль за допомогою тестування, залік.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно критично оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрямки власного навчального процесу, самоаналіз.

Форми роботи: індивідуальна, групова, фронтальна.

Форми організації навчання: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;
- виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;
- брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати усі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Самостійно вивчати матеріал пропущеного заняття, за умов не виконання завдань практичних занять відпрацювати їх під керівництвом викладача та захистити у час передбачений графіком консультацій викладача.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до -25 %). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Підсумковий контроль

Підсумкова семестрова оцінка з ОК виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Отримана оцінка заноситься до електронного журналу успішності та індивідуального навчального плану студента (індивідуального навчального плану аспіранта).

Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань, як правило, за шкалою від 0 до 30.

Перелік питань, які охоплюють зміст програми ОК, критерії оцінювання екзаменаційних завдань визначаються кафедрою, включаються до силабусу ОК і доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

На іспит виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних завдань.

У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, або якщо іспит є обов'язковою формою підсумкового контролю (згідно із силабусом ОК), здобувач складає іспит у формі опитування (усного, письмового), тестового контролю тощо. У цьому випадку на іспит вноситься 30 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт анулюються.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

Шкала оцінювання

Навчальні досягнення студента з освітнього компонента оцінюються за 100-бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	FX	Необхідне перескладання

Перелік теоретичних питань до екзамену

1. Поняття про науку та її складові.
2. Система наукових знань.
3. Теоретичні принципи науки.
4. Методологічні принципи науки.
5. Види наукового дослідження.
6. Ознаки наукового дослідження.
7. Фундаментальні наукові дослідження.
8. Прикладні наукові дослідження.
9. Наукова діяльність.

10. Місце методології у розвитку науки.
11. Класифікація методів наукового дослідження.
12. Філософські методи.
13. Загальнонаукові методи.
14. Часткові методи наук (внутрішньо- та міждисциплінарні).
15. Правове регулювання розвитку науки в Україні.
16. Національна класифікація наук.
17. Структура державних наукових установ України.
18. Організація наукової діяльності за кордоном.
19. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези.
20. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження.
21. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень.
22. Оформлення звіту про виконану науково-дослідну роботу.
23. Що таке „наукова проблема”?
24. Що таке „наукова тема”?
25. Що таке „наукове питання”?
26. Етапи вибору теми.
27. Вимоги до обраної теми.
28. Що таке робоча гіпотеза.
29. Вимоги до робочої гіпотези.
30. Мета наукового дослідження.
31. Завдання наукового дослідження.
32. Об'єкт наукового дослідження.
33. Предмет наукового дослідження.
34. Методи наукового дослідження.
35. Вступна частина наукової роботи.
36. Вимоги до вступної частини наукової роботи.
37. Суть і зміст основної частини НДР.
38. Теоретичні та прикладні наукові дослідження.
39. Структура вступної частини звіту по НДР.
40. Структура основної частини звіту по НДР.
41. Реферат, вимоги до реферату.
42. Висновки, вимоги до висновків.
43. Додатки, вимоги до додатків.
44. Основні результати Вашої роботи.
45. Наукова новизна результатів Вашої роботи.
46. Практична цінність результатів Вашої роботи.
47. Що таке „бібліографічний огляд”?
48. Способи правильного запису прочитаного.
49. Аналітичний огляд літератури з теми дослідження.
50. Способи аналітичного огляду літератури з теми дослідження.
51. Об'єкти бібліографічного опису.
52. Правила бібліографічного опису.
53. Що таке „наукова стаття”?
54. Які її структурні частини?

55. Вимоги до наукової статті.
56. Вимоги до оформлення статей, що подаються у науковий журнал.
57. Що таке „наукова доповідь”?
58. Вимоги до підготовки наукової доповіді.
59. Вимоги до змісту мультимедійної презентації.
60. Вимоги до тексту, дизайну і ефективності використання презентації.
61. Вимоги до рецензії.
62. Етичні норми рецензування.

Методичне забезпечення курсу

1. Фесюк В.О. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2024. 128 с.

Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Основна

1. Бурау Н. І., Антонюк В. С., Півторак Д.О. Методологія наукових досліджень у галузі. КПШ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 58 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2019. 368 с.
3. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
4. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
5. Самсонов В. В., Сільвестров А. М., Тачиніна О. М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посіб. Київ: НУХТ, 2022. 385 с.

Додаткова

1. Farina A. Ecology, Cognition and Landscape. Linking Natural and Social Systems. Springer, 2009. 173 p.
2. Farina A. Principles and methods in landscape ecology. Toward a science of landscape. Springer, 2006. 435 p.
3. Fesyuk V. O., Moroz A. I., Chyzhevskaya L. T., Karpiuk Z. K., Polianskyi S. V. Burned peatlands within the Volyn region: state, dynamics, threats, ways of further use. Journal of Geology, Geography and Geoecology. 2020. Vol. 29. № 3. P. 483–494. DOI: 10.15421/112043
4. Tress, B., Tress, G., Fry, G., Opdam, P. From Landscape Research to Landscape Planning: Aspects of Integration, Education and Application. Wageningen UR Frontis series. 2006. vol. 12). p. 14–35.
5. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків. Право. 2019. 368 с
6. Ладанюк А.П., Власенко Л.О., Кишенько В.Д. Методологія наукових досліджень. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 352 с.
7. Фесюк В. О. Кривенюк С. В. Сучасний стан охорони земель у Волинській області. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. 2020. № 1 (випуск 48). С. 107–119.

8. Фесюк В. О., Деркач Д. О. Оцінка ефективності реалізації заходів сталого розвитку у екологічній сфері Маневицького району Волинської області. Природа Західного Полісся та прилеглих територій. 2018. № 15. С. 66–70.
9. Фесюк В. О., Кононюк В. П. Особливості сучасного стану ґрунтового покриву Повчанської височини. Наукові записки СумДПУ імені А. С. Макаренка. Географічні науки. 2018. Випуск 9. С. 48–56.
10. Фесюк В. О., Полянський С. В., Копитюк Т. В. Методика та практична імплементація застосування даних ДЗЗ для моніторингу евтрофікації водойм (на прикладі Турського озера). Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. № 1. 2022. С. 159–166.

Інтернет-ресурси, законодавчі акти та нормативні документи

1. Закон України Про вищу освіту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Закон України про оцінку впливу на довкілля. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
4. Закон України про стратегічну екологічну оцінку. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>
5. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/>
6. Основи проектного менеджменту. Онлайн-курс. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+BASICPM101+2022_T1?gclid=CjwKCAjwyNSoBhA9EiwA5aYlb1kI3nUGDzxEUnxSKTY60RxEQLsPxxwZxTe1SO2Bg_yj0xc8tUnIQDBoC_xuIQAvD_BwE
7. Горбаченко С. А. Проектний менеджмент. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14519>
8. Що таке Agile і як його застосувати в бізнесі. URL: <https://brainrain.com.ua/uk/chto-takoe-agile-ua/>
9. Програма SFC2021 INTERREG. URL: [https://pl-ua.eu/files/uploads/pages_en/pbu2021-2027/JOP%20zatwierdzony/Interreg%](https://pl-ua.eu/files/uploads/pages_en/pbu2021-2027/JOP%20zatwierdzony/Interreg%20)